

Monumentnummer*: 519838

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status **rijksmonument**
Inschrijving register* **06 november 2001**
Kadaster deel/nr **82679/87**

Woonplaats* **Leeuwarden** Gemeente* **Leeuwarden** Provincie* **Fryslân**

Kadastrale gemeente* **Leeuwarden** Sectie* **D** Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel **10917**

Omschrijving**

VILLA, in 1906 naar ontwerp van Hendrik Kramer gebouwd in de Overgangsstijl op een hoekkavel tussen het logement De Groene Weide en de kort daarvoor gevormde Pier Panderstraat. Opdrachtgeefster was Aaltje de Boer (* 1846), weduwe van Hans Aukes Bontekoe, die op 12 maart 1906 met dienstboden in de nieuwe villa komt wonen. Het bouwjaar is te lezen in de windvaan van het hoektorentje.

Het gebied van de westelijke stadgrachtzone onderging in 1900 door de aanleg van de tramweg naar Marssum een omvangrijke ruimtelijke ingreep. In het noorden liep het tracee van de tram tussen de verswatervijver en broodfabriek door om bij de huidige Pier Panderstraat aftakkingen te krijgen naar de remises die achter molen Het Lam gebouwd werden. Daarna kende het tracee een voortzetting over de Harlingersingel, met als halteplaats herberg De Groene Weide om vervolgens af te buigen naar de Harlingerstaatweg. Ten noordoosten van de remises is in 1903 op particulier initiatief tussen Harlingerstraat en Tramstraat een buurtje van kleinschalige aaneengesloten burgerwoningen tot stand gekomen. Op de hoek van de Pier Panderstraat en Harlingersingel en onmiddellijk ten zuiden van De Groene Weide is in 1906 de hier bedoelde villa gebouwd. Omstreeks 1910 waren de Harlinger- en Westersingel grotendeels bebouwd, slechts onderbroken door het Westerpark. Juist op de hoek waar verschillende ruimten elkaar raken en een niet echt duidelijke structuur vormen, is de villa een markant en levendig geleed gebouw, omgeven door een tuin in een verder stenige omgeving.

Omschrijving

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

EXTERIEUR: Hoekpand op een levendige plattegrond en met een gevarieerde volumewerking door risalerende en terugliggende gedeelten. Grotendeels twee bouwlagen met een plat dak hoog, maar met gedeelten voorzien van dakschilden die een enkele bouwlaag hoog lijken; twee andere elementen rijzen met hun daken hoger op: het erker-element en de toren. Aan de noordoostzijde de trapeziumvormige erkerpartij over twee lagen met schildkap met zinken hoekpironnen. Nagenoeg in het midden van de oostzijde de entreepartij met hardstenen stoep, oorspronkelijke, gesneden deur met lichten en bovenlicht met glas-in-lood in Art Nouveau-vormen, daarboven balkon op schoren en overhuifde openslaande deuren en plat dak. De zuidoostelijke hoekpartij lijkt lager door de afgeknotte dakschilden en de torenpartij die hier op de hoek uit oprijst en bekroond wordt door een achtzijdige spits met zinken pinakel en windvaan. Nabij de hoek aan de zuidzijde is een serre van stijl- en regelwerk uitgebouwd. Midden in de zijgevel springt een partij met een afgewolfde geveltop met zinken pinakel enigszins uit. De zuidwestelijke partij is een bouwlaag hoog en voorzien van een groot balkon met een natuurstenen balustrade. Het pand is opgetrokken op een hardstenen plint van grauwbrown baksteen, versierd met dorpelbanden van kunststeen, de hoektoren ook met verticale hoekpenanten van kunststeen. De muren worden beëindigd door friezen van gemetselde siervakken onder geprofileerde bakgoten op gesneden consoles. Alle daken en dakschilden gedekt met leien in maasdekking. Alle muuropeningen met gevarieerd gevormde vensters en vensterpartijen zijn rechtgesloten; meestal gedekt door kunststenen lateien, soms met segmentvormige ontlastingen en boogtrommels van siermetselwerk.

Rondom tuin, van de openbare weg afgegrensd door ijzeren hek in Art Nouveau-vormen op gemetseld keermuurtje.

INTERIEUR: De oorspronkelijke indeling is ongewijzigd, maar de inrichting heeft door verschillende bewoners wel enige wijzigingen ondergaan. De vestibule heeft een marmeren vloer en een glaspaneeldeur in een decoratief kozijn. De gang, eveneens met een marmeren vloer, is naar zij- en achterzijde geleed door eenvoudig geprofileerde, gestucte poortjes. In het midden van de noordzijde de ruime trappenhal met leuning met gesneden balusters en een venster met niet oorspronkelijk of passend, maar wel decoratief glas-in-lood. Grotendeels de oorspronkelijke, omlijste paneeldeuren en in de woonvertrekken schouwpartijen in Neo-Renaissance-trant. Overal vlak gestucte plafonds; in de keuken plafond van parelschroten. De vertrekken op het zuiden door suitepui met dichte paneelschuifdeuren met elkaar verbonden; tussen de voorsalon en serre geen pui meer. Keuken heringericht, maar betegeling met decoratief imitatiemarmer op de plint, alsmede de grote keukenkast nog aanwezig. Op de verdieping grotendeels oorspronkelijke indeling. Rond de ruime bovenhal de paneeldeuren naar de vertrekken, een enkele verplaatst.

WAARDERING

De villa met hek is van algemeen architectuurhistorisch, architectonisch en stedenbouwkundig belang

- vanwege de belangrijke plaats die het gebouw inneemt in de vernieuwingsperiode in het oeuvre van de vooraanstaande architect Hendrik Kramer;
- vanwege de uitwendig gave en inwendig nagenoeg gave Overgangsstijl, uitgedrukt in een bijzonder levendige geleding en een ingehouden detaillering;
- vanwege de markante plaats die de villa in de als stadsgezicht beschermde noordwestelijke stadsgrachtzone inneemt waarbij het hoekpand de ruimte vormt en de toren de hoek markeert.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Woonhuis(K)

Functie

Woonhuis

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument